

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo
E-post: postmottak@fkd.dep.no

22.03.2013

Deres ref. 13/42

Hørings svar fra WWF-Norge – Forslag til forskrift om særskilt regulering av akvakultur i Hardangerfjorden

Vi viser til høringsbrev av 8. februar 2013 fra Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) og oversender med dette våre innspill til forslagene.

WWF støtter forslag til innføring av en egen Hardangerfjordforskrift. Vi mener dette er et viktig tiltak i arbeidet med å redusere presset på ville bestander av laksefisk og vil bidra til en bedret miljøtilstand for et allerede belastet fjordsystem. Vi mener likevel tiltaket ikke er tilstrekkelig for å sikre at Hardangerfjorden er et bærekraftig fjordsystem. Havforskningsinstituttet (HI) har påpekt kunnskapsmangler om miljøpåvirkninger fra havbruk. Maksimal tillatt biomasse (MTB) bør derfor settes lavere enn de foreslåtte 50 000 tonn.

I høringsbrevet fra FKD vises det til at arbeidet med ny forskrift har sitt utspring i et frysvedtak fra april 2008 etter bekymringsmeldinger fra Fiskeridirektoratet og Fylkesmannen i Hordaland om tilstanden for vill laksefisk i Hardangerfjorden. WWF anerkjenner at FKD har iverksatt flere ulike tiltak for å bedre situasjonen for miljøet i Hardangerfjorden.

I årene etter 2008 har det vært en sterk økning i antall rømmingshendelser og antall rømt fisk i Hardangerfjordssystemet. I tillegg viser data fra Havforskningsinstituttet knytta til lakselus på vill laksefisk at både fysiologisk og dødelig påvirkning har vært økende for laks og sjøørret (tabell i kapittel 4.2 i høringsbrevet).

Problemene som ble adressert allerede i 2008 har altså økt i omfang.

Overordnet perspektiv

Hardangerfjorden er et av Norges mest oppdrettsintensive område med høy tetthet av lakseelver, turisme, yrkes- og fritidsfiskere etc. I tillegg er fjorden trolig den fjorden i Norge med flest gjennomførte forskningsprosjekt og overvåkningsprogrammer. Plikten til å drive bærekraftig hviler på oppdretters skuldre og når et samlet forskningsmiljø påpeker utfordringene er det et minstekrav at de tas til etterretning.

I Regjeringens bærekraftstrategi fra april 2009 legges det vekt på fem hovedområder der oppdrettsindustrien påvirker miljøet, samt at det knyttes mål til hvert av disse for en framtidig havbruksnæring. Disse inkluderer: Genetisk påvirkning og rømming, sykdom (inkludert parasitter), forurensing og utslipp, arealbruk og bruken av fôr. WWF deler Regjeringens syn på at disse fem problemområdene er de viktigste for å sikre en bærekraftig havbruksnæring i Norge. På nåværende tidspunkt så fremstår det viktigste tiltaket for å bedre tilstanden for ville laksefisk å redusere antall oppdrettsfisk i fjorden. Ved å begrense maksimal tillatt biomasse (MTB) vil miljøpåvirkningene bli mindre og vi støtter forslaget om å begrense oppdrettsaktiviteten i Hardangerfjorden. Det blir en utfordring å gjennomføre dette i praksis og det påpekes i høringsbrevet at forslaget vil bidra til et mer komplisert havbruksregelverk.

Det er viktig at forvaltningen finner balansen mellom en bærekraftig havbruksnæring og hensynet til vill laksefisk og det omkringliggende miljø. WWF mener det er et riktig forvaltningsmessig tiltak å begrense MTB for å redusere de negative følgene av oppdrett i Hardangerfjorden.

Av totalt 98 matfiskløyver tildelt i Hardangerfjordsystemet og en potensiell MTB på 87 158 tonn i Hardangerfjorden og Langenuen, er 84 av løyvene klarert for lokaliteter utenfor Hardangerfjorden i Fiskeridirektoratets region Vest og 17 i region Sør. Oppdrettere kan derfor flytte biomasse ut av Hardangerfjorden for å etablere lokaliteter innenfor Fiskeridirektoratets regiongrenser, altså i Sogn & Fjordane. I tillegg til at den lokale motstanden er stor mot at oppdrettere fra Hordaland skal etablere seg og med det øke tettheten av anlegg i fylket, vil WWF påpeke farepotensialet ved å overføre problemstillingene fra Hardangerfjorden til Sogn & Fjordane. Hardangerfjorden har i flere år vært identifisert som et område hvor oppdrettsnæringen trenger særskilte krav på grunn av for stor påvirkning på miljøet, da spesielt på de sårbare bestandene av vill laksefisk. Allerede i 2004 uttrykte Havforskningsinstituttet (HI) i sitt forvaltningsråd av Hardangerfjorden (HI-rapport 12.03.04) at tilstanden for de ville bestandene av laks og sjørørret i Hardangerfjorden var alvorlig. Produksjonsmengden av oppdrettslaks i Hardangerfjorden var allerede for høy i 2004 og utenfor et bærekraftig nivå. Siden 2004 er produksjonen av laks i Hardangerområdet doblet og HI har i sine risikovurderinger av norsk oppdrett i 2011 og 2012 fremhevet at produksjonen er fremdeles ikke er på et bærekraftig nivå. HI konkluderer med at så mye lakselus og genetisk påvirkning fra rømt laks som vi nå opplever gjør bærekraftssituasjonen i deler av norsk oppdrettsnæring svært problematisk, helt fra Rogaland til Troms. HI har konkludert at det er middels eller høy sannsynlighet for at miljøeffektene av oppdrett ikke oppfyller målene i regjeringens bærekraftstrategi fra 2009. Instituttet vektlegger spesielt at en utvikling av multiresistens mot flere av de mest brukte legemidlene mot lakselus kan forverre situasjonen for villaks og sjørørret.

Den 4. februar 2011 leverte Gullestad-utvalget sin rapport "Areal til begjær" til Fiskeri- og kystministeren. Fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen fikk utvetydige råd fra det regjeringsoppnevnte utvalget som har vurdert hvordan havbruksnæringen skal utnytte sitt areal på en effektiv måte med minst mulig miljøpåvirkninger: Utvalget går inn for vekstpause i

oppdrettsnæringen og foreslår å redusere biomassen i områder med vedvarende høye tap for å tilpasse biomassen til områdets bæreevne. I rapporten heter det:

"Bærekraftsutfordringene næringen står overfor i flere deler av landet er av et omfang som tilsier at det bør treffes tiltak for å hindre videre negativ utvikling. Utvalget foreslår en rekke tiltak som det vil ta tid å operasjonalisere og iverksette. Det er nødvendig å sikre rom for gjennomføring av disse. Utvalget vil derfor anbefale at det foreløpig ikke tillates ytterligere vekst verken gjennom tildeling av nye tillatelser eller gjennom generelle økninger av MTB knyttet til allerede gitte tillatelser".

Utvalget identifiserte tre hovedutfordringer for utvikling i laksenæringen; lakselus, rømming og tap i produksjonen.

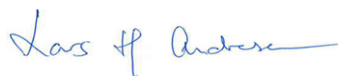
Havforskningsinstituttet har i sin «Risikovurdering norsk oppdrett 2012» påpekt hull i kunnskapen om skadelige påvirkninger fra havbruk. WWF mener det må tas grep for å tette disse hullene. WWF mener at hensynet til vill laksefisk og det faktum at det er store kunnskapsmangler i forvaltninga, innebærer at grensa for maksimal stående biomasse må settes på et lavere nivå enn 50 000 tonn i Hardangerfjorden. Det eneste tiltaket som vil bedre tilstanden for ville laksefisk er å redusere antall oppdrettsfisk i fjorden og en deretter har klare indikatorer på fjordsystemet tåler av oppdrettsfisk. Det vil være vanskelig å gi et maksimaltall for bærekraftig havbruk i Hardangerfjorden, men det er likevel ingen grunn til å tro at utfordringene ved dagens drift er løst ved å redusere den maksimale teoretiske biomassen med kun 20 %.

Regjeringens forslag om maksimal stående biomasse på 50.000 tonn vil være en nedgang på ca 20 % mot dagens gjennomsnittlige stående biomasse. Det er altså en relativ liten reduksjon, og bør være håndterlig for oppdretterne i området. Dessuten åpner forskriften for at en eventuell redusert del av løyvene kan utnyttes innenfor forskriftens virkeområde. Det er da veldig viktig at en ikke bare flytter produksjonene til et annet område uten å vite om det er forsvarlig med mer oppdrett i et det gjeldende fjordsystemet. Da vil man i så fall oppnå en minimal reduksjon i tillegg til en forvaltningsmessig utfordring med å handtere kravene som settes til produksjon av den reduserte delen. Forslag om en flat reduksjon av alle løyver innenfor forskriftens virkeområde er et godt tiltak, men reduksjonen i hvert løyve bør være varig.

Vennlig hilsen
for WWF-Norge



Karoline Andaur
leder havmiljøprogrammet



Lars H. Andresen
senorrådgiver



WWF *for a living planet*[®]

kandaur@wwf.no

landresen@wwf.no